

Nr 627.

Av herrar **Fröderberg** och **Ståhl**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 343, angående skattegrupperingen m. m.

När 1943 års dyrortskommittés betänkande nu ligger tillgängligt, styrker det fullkomligt den uppfattning, som sedan länge vunnit stadga, att en utjämning av levnadskostnaderna mellan stad och land sedan länge pågått och fortfarande pågår fastän nu i något långsammare tempo. Från 1934 till 1941 hade spännvidden i procent mellan dyraste och billigaste ort, räknat på den dyraste orten, sjunkit från 48 till 27 % och 1943 ytterligare till 22 %, och ändå kan man inte frigöra sig från den tanken, att om kommittén i alla detaljer dragit konsekvenserna av det erhållna siffermaterialet, skulle den kommit till den slutsatsen, att spännvidden minskat ännu mer.

Fastän kommittén erkänner, att en viss avståndsfördryning bort tillerkännas familjer, som ha stort avstånd till respektive inköpsorter, läkare m. m., har denna icke medtagits och omsatts i siffervärden. Detsamma gäller ställningstagandet till bostadskostnaderna. Kommittén upplyser, att den endast sett bakåt men icke framåt i denna fråga. Man har till grund för beräkningen lagt de befintliga bostäderna med deras betydande standardskillnad, ehuru man borträknat »bostäder med brister», i stället för att utgå ifrån nybyggnadskostnaderna för en likvärdig bostad.

Utan att ingå på någon detaljgranskning av de olika poster, som ligga till grund för levnadskostnadsberäkningarna, kan man i stort sett säga, att ingen större orättvisa sker, om samtliga poster utom bostadskostnaderna värderas lika över hela landet, och vad bostadskostnaderna beträffar, skulle det ha varit intressant att se, vilken roll tomtkostnaden därvidlag spelat. Kanske är det till sist denna, som inverkat mest på hela grupperingen. Att det är tomtkostnaden, som skapat den stora klyftan mellan Stockholm och det övriga landet beträffande bostadskostnaderna, ligger ju i öppen dag. I landsbygdskommuner ställer man ofta gratis tomter till förfogande, även med full äganderätt, för dem, som vilja bygga eget hem, medan man i Stockholm till och med på berghällarna i förorterna tar 50 öre per m² i årlig tomthyra.

Att bränslekostnaderna just nu, så länge vedeldning i värmepannorna måste fortgå, är avsevärt större i städerna än på landsbygden kan inte bestridas, men så snart allmän kokseldning i städerna kommer till stånd, får säkerligen landsbygden med sin vedeldning vidkännas större kostnader för bränsle än städerna.

Då riksdagen går att ta ställning till den ena av de två stora frågor,

som sammanhånga med dyrortsgrupperingen, vilja vi utan att nu ta ställning till lönegrupperingen anföra några synpunkter på den för dagen aktuella skattegrupperingen.

Då denna tillkom år 1919, avsåg man att från beskattning fritaga ett belopp, motsvarande beräknat existensminimum. Man indelade sålunda landet i fem skattegrupper med respektive 600, 700, 800, 900 och 1 000 kronors skattefritt ortsavdrag och halv beskattning på samma belopp, om den taxerade inkomsten var dubbelt så stor som avdraget, annars mindre. År 1928 ändrades dessa avdragsbelopp till respektive 680, 760, 840, 920 och 1 000 kronor. År 1919 bestämdes avdraget för hustru till 200 kronor och för varje barn till 100 kronor, oavsett skattegruppen, men år 1928 bestämdes familjeavdraget för såväl hustru som varje barn till 320 kronor i grupp I och II, 360 kronor i grupp III och IV samt 400 kronor i grupp V.

Från och med år 1939 utgöra för äkta makar såväl mannens ortsavdrag som hustruns grundavdrag i de olika grupperna respektive 600, 640, 680, 720 och 760 kronor med halv beskattning å samma summor likasom förut. Man har således övergivit kravet på såväl ett skattefritt existensminimum som den tidigare gällande större spännvidden mellan skattegrupperna. När det gäller barnavdragen har man föreslagit delvis helt nya principer, dels en gradering i förhållande till antalet barn inom varje familj, dels större intervaller i skattegrupperingen.

Spännvidden mellan 640 och 760 kronor i skattegrupperingen måste för statsverket sägas vara av så ringa betydelse, att den utan större verkningar kan slopas. Vi föreslå därför detta. Vi anse, att ett lika stort ortsavdrag för alla ger den största rättvisan

Vad beträffar skattegrupperingen av barnavdragen anse vi, att den nuvarande ordningen innebär uppenbara orättvisor. Vi utgå såsom tidigare framhållits ifrån att det praktiskt taget enbart är bostadskostnaden, som nämnvärt inverkar på de olika levnadskostnaderna. Normalfamiljen om man, hustru och två barn, som bebor en lägenhet om två rum och kök, utökar inte sin bostad för de två barnens skull. När bostaden sålunda redan finnes, bestrida vi, att de två barnen draga någon större kostnad i staden än på landet, såsom senare skall visas i viss mån tvärtom.

För närvarande är ju avdraget för första och andra barnet i grupperna respektive 460, 500, 540, 580 och 620 kronor samt för övriga barn respektive 700, 760, 820, 880 och 940 kronor.

För de skattebetalare, vilkas barn efter avslutad folkskola vilja fortsätta sin utbildning i en högre utbildningsanstalt i närmaste stad eller köping, ställa sig kostnaderna avsevärt olika. Barnen från orten kunna bo och äta i sitt hem, slippa resekostnader, besvär och andra utgifter, som föräldrarna till landsbygdens barn måste ikläda sig. Måste det då inte sägas vara uppenbart orättvist, att barnavdraget för de förra skall vara avsevärt större än för de senare? Borde det inte snarare vara tvärtom? Denna orättvisa framträder ännu tydligare nu, när avdrag får göras för barn upp till 18 år. I övrigt hänvisa vi till det rikliga siffermaterialet i såväl Kungl. Maj:ts

proposition nr 343 som »Betänkande angående dyrortsgrupperingen, avgivet av 1943 års dyrortskommitté».

Med stöd av ovanstående få vi alltså föreslå,

att skattegrupperingen vid beräkandet av statlig inkomst- och förmögenhetsskatt upphör,

att de statliga avdragen för familjeförsörjare fastställas enligt följande:

Grundavdraget	kronor	680
Familjeavdrag för hustru	»	680
Familjeavdrag för vardera av de två första barnen	»	540
Familjeavdrag för vart och ett av övriga barn	»	820,

allt motsvarande avdragen i nuvarande skattegrupp III, samt

att beträffande ogifta de skattetabeller, som nu gälla skattegrupp III, tillämpas.

Stockholm den 29 oktober 1945.

Gottfr. Fröderberg.

M. Ståhl.

